

DOSSIER D'EXERCICIS PER A TERCER CICLE DE PRIMÀRIA
CONÈIX SON FORNÉS. CONÈIX L'ÈPOCA DELS TALAIOTS

Visites guiades: Coneix el territori

<http://www.sonfornes.mallorca.museum>

MUSEU de Son,
ARQUEOLÒGIC Fornés

L'Època dels talaiots

Aquest període és un dels més emblemàtics i a l'hora misteriosos de la Prehistòria Balear. El nom d'aquest període ve donat per una sèrie de grans construccions: els talaiots. Aquests edificis són torres construïdes amb grans blocs de pedres que servien per a la guaita i el control del territori, a la vegada que formaven part d'una extensa xarxa de comunicació entre els diferents poblats.

Els poblats talaiòtics començaren a construir-se al voltant de l'any 1000 abans de la nostra era (a.n.e.). La seva aparició està vinculada als canvis socials i econòmics que es van produir als poblats de navetes, resultant d'aquí els talaiots, vertebradors dels nous pobles. Aquests edificis es van aixecar a les illes de Mallorca i Menorca, on han estat documentats més de 700, alguns pertanyen a poblats i altres es troben de forma aïllada. Possiblement aquests últims delimitessin territoris dels diferents pobles i també fossin un punt de trobada.

La fi d'aquest període és un misteri, però es creu que està vinculat a una sèrie de conflictes entre els diferents poblats o en el si de les pròpies comunitats que donen com a resultat la destrucció de tots ells i l'aparició de noves formes d'organitzar-se i relacionar-se, instaurant-se així el món posttalaiòtic, però això és una altra història.

El Son Fornés talaiòtic

Al bell mig de Mallorca, al terme municipal de Montuïri, es localitza el poblament de Son Fornés. Es troba situat en un petit turó del pla, en una zona que antigament estava negada per aiguamolls. Aquest poblament s'origina amb la construcció de tres talaiots. Dos d'ells han aportat interessants dades que han ajudat a explicar com s'hauria organitzat aquella comunitat de pastors.

El poblament estava format per unes 300 persones. Les diferents famílies vivien en cases d'entre 35 i 45 m². Totes elles obtenien el que els feia falta en col·laboració amb els altres membres de la comunitat. Tots ells tenien accés als mateixos bens, que en molts casos es fabricaven a casa. D'aquesta manera podem dir que el poblament de Son Fornés es caracteritzava per ser un poble de caire igualitari i solidari on no hi havia ni rics ni pobres. Tampoc hi havia desigualtats entre homes i dones.

Les restes que s'han trobat a les cases fan pensar que els habitants de Son Fornés tenien un petit ramat d'ovelles i cabres dels que obtenien carn, pells per vestir-se, llet per beure, fer formatges i brossats. Amb els ossos feien instruments com agulles de cosir. Tot i ser pastors hi ha restes d'instruments de pedra i d'algunes llavors que fan pensar en l'existència d'una agricultura incipient.

La ingesta de carn es complementava amb cereals, lleguminoses i plantes que recol·lectaven dels boscos de l'entorn. D'aquest entorn és d'on treien les pedres per fer molins i morters i la fusta per fer els sòtils de les cases, per fer foc, així com diversos instruments. Als voltants de Son Fornés també s'obtenia l'argila per fer les olles i tassons que utilitzaven per cuinar, menjar, beure i emmagatzemar, totes elles fetes a mà, sense torn ni gaire decoració, però molt bones i resistents. L'única cosa que no trobaven a prop del poblament eren els metalls que els arribaven d'altres zones de l'illa o de més enllà, establint així xarxes d'intercanvi, en les quals no intervenia la moneda.

Visites guiades: Coneix el territori

<http://www.sonfornes.mallorca.museum>

MUSEU de Son,
ARQUEOLÒGIC **Fornés**

El poblat es distribuïa al voltant d'una murada que no tenia cap tret defensiu, però que funcionava com un eix urbanístic que unia les cases amb els talaiots, els edificis més antics del poblat.

Al **primer talaiot** de Son Fornés, el més gran de Mallorca, s'han documentat restes d'esquarterament de porcs i bous. Aquest fet fa pensar, als arqueòlegs, que aquest edifici tenia la funció d'escorxador, a la vegada que servia per distribuir l'excedent càrnic entre les diferents famílies.

Al **segon talaiot** s'han trobat tota una sèrie de tassons molt característics. Les seves formes úniques i l'espai on es troben fan pensar als investigadors que serien recipients utilitzats per a fer cerimònies i reunions.

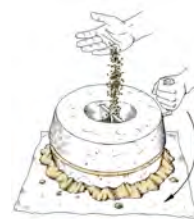
Taula d'exercicis

L'Època dels talaiots

1. Contesta vertader o fals segons els que saps d'aquest període

	V	F
1. L'època talaiòtica va començar fa 800 anys	☐	☐
2. Els talaiots són edificis comunitaris	☐	☐
3. A l'època talaiòtica feien les olles a torn	☐	☐
4. Hi ha talaiots a Eivissa i Formentera	☐	☐
5. Hi ha més de 1000 talaiots	☐	☐
6. Les olles estaven molt poc decorades	☐	☐
7. Tenien punxons d'os que utilitzaven per cosir pells	☐	☐
8. L'activitat econòmica més important era la ramaderia	☐	☐
9. La seva dieta es basava sobretot en el consum de peix	☐	☐

2. Quins objectes són del període talaiòtic?

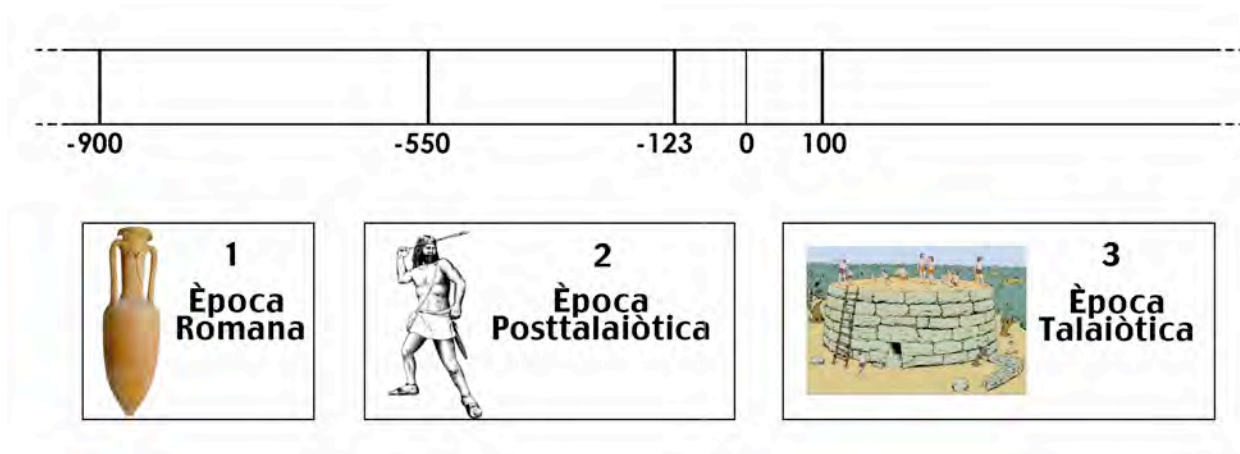

Visites guiades: Coneix el territori

<http://www.sonfornes.mallorca.museum>

El Son Fornés talaiòtic

3. Ordena i situa sobre l'eix cronològic les tres èpoques més ben documentades a Son Fornés

4. Contesta breument les següents preguntes:

1. Quins objectes s'han trobat a les cases?

1. On es troba el poblat de Son Fornés?

2. Quina funció tenia el talaiot 1?

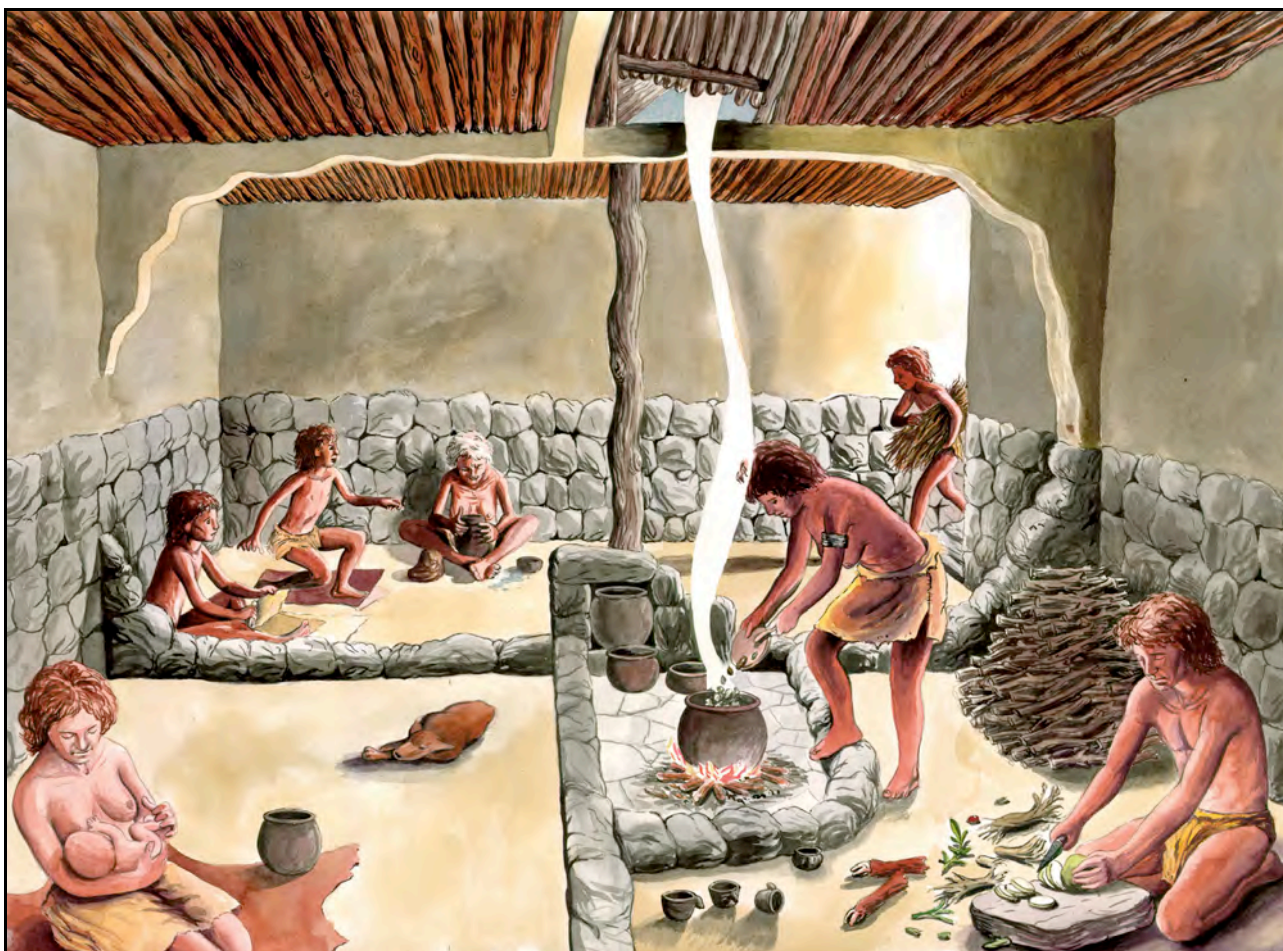
3. Hi havia un cap que manava sobre la resta del poblat?

4. Quins són els primers edificis que es construeixen a Son Fornés?

5. Quins animals composaven els ramats de Son Fornés?

5. Vida quotidiana i organització social. Situa en la imatge les següents tasques que es feien dins d'una casa talaiòtica:

- A. Cuina i emmagatzematge de combustible
- B. Elaboració de ceràmiques
- C. Treball de la pell
- D. Àrea de criança

Sol·lucionari

L'Època dels talaiots

1. Contesta vertader o fals segons els que saps d'aquest període

1. L'època talaiòtica va començar fa 800 anys F
2. Els talaiots són edificis comunitaris V
3. A l'època talaiòtica feien les olles a torn F
4. Hi ha talaiots a Eivissa i Formentera F
5. Hi ha més de 1000 talaiots F
6. Les olles estaven molt poc decorades V
7. Tenien punxons d'os que utilitzaven per cosir pells V
8. L'activitat econòmica més important era la ramaderia V
9. La seva dieta es basava sobretot en el consum de peix F

2. Quins objectes són del període talaiòtic?

✓

✓

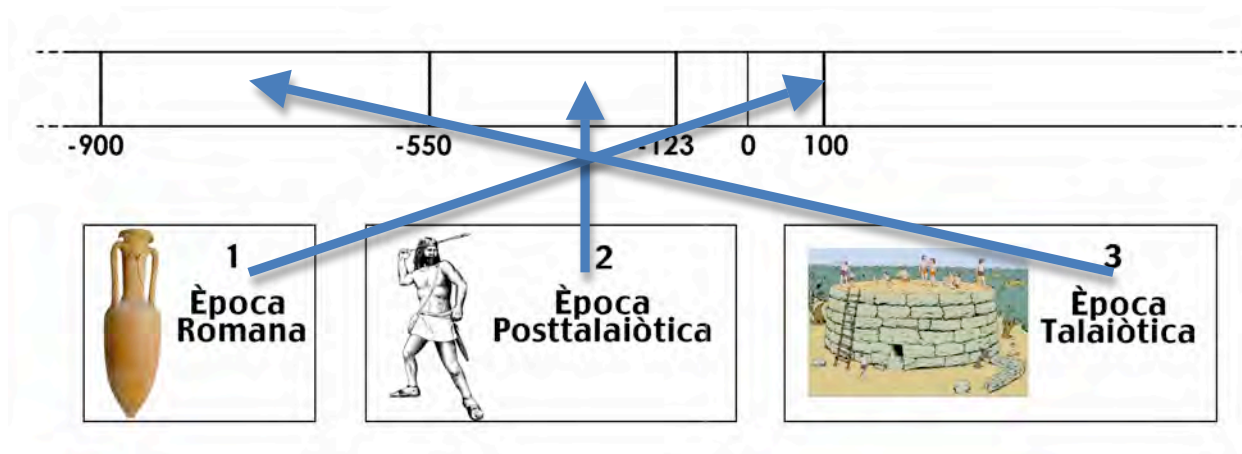
✓

✓

El Son Fornés talaiòtic

3. Ordena i situa sobre l'eix cronològic les tres èpoques més ben documentades a Son Fornés

4. Contesta breument les següents preguntes:

1. Quins objectes s'han trobat a les cases?
Punxons d'os, olles i tassons ceràmics, molins, morters i percussors de pedra.
2. On es troba el poblat de Son Fornés?
Damunt d'un turonet al vell mig del pla de Mallorca.
3. Quina funció tenia el talaiot 1?
Era un escorxador i un centre de distribució de carn.
4. Hi havia un cap dominant que manava sobre la resta del poblat?
No, era una societat igualitària on tothom tenia accés a tot els recursos
5. Quins són els primers edificis que es construeixen a Son Fornés?
Els talaiots, que eren els edificis públics i més importants
6. Quins animals composaven els ramats de Son Fornés?
Bous, porcs, ovelles i cabres

5. Vida quotidiana i organització social. Situa en la imatge les següents tasques que es feien dins d'una casa talaiòtica:

- A. Cuina i emmagatzematge de combustible
- B. Elaboració de ceràmiques
- C. Treball de la pell
- D. Àrea de criança

